

Модуль 2. Стрілецька підготовка, основи дій та взаємодії в бою

11 клас

Тема 1: Поняття, класифікація та будова стрілецької зброї

Заняття 1: «Вогнева підготовка як один із видів бойової підготовки її зміст і значення».

Заняття 2: «Матеріальна частина зброї АК-74, РКК, ПМ».

Заняття 3: «Догляд за зброєю».

Тема 2: Передача інформації в умовах бойових дій.

Заняття 1: «Особливості та способи передачі інформації в умовах бойових дій.».

Тема 3: Радіозв'язок на полі бою. Правила ведення переговорів. Отримання і відправка радіоповідомлень.

Заняття 1: «Військовий зв'язок як основний засіб управління військами і вимоги до нього».

Заняття 2: «Засоби військового зв'язку».

Заняття 3: «Способи організації зв'язку».

Заняття 4: «Правила забезпечення радіозв'язку та ведення радіопереговорів».

Тема 4: Техніка переміщення у складі бойової групи: пересування двійками на різній місцевості, реакція на контакт.

Заняття 1: «Дії дозорного відділення на марші та при виявленні засідки».

Заняття 2: «Порядок пересування та дії солдата в бою».

Заняття 3: «Способи та прийоми пересування особового складу на полі бою».

Тема 5: Подолання інженерних загороджень. Смуга перешкод.

Заняття 1: «Подолання перешкод. ознайомлення з елементами смуги перешкод».

Заняття 2: «Організація та здійснення подолання мінно-вибухових загороджень».

Тема 1: Поняття, класифікація та будова стрілецької зброї

Заняття 1: «Вогнева підготовка як один із видів бойової підготовки її зміст і значення».

Мета заняття:

Навчити підтримці озброєння в постійній бойовій готовності та веденню ефективного вогню для ураження противника в умовах сучасного бою в інтересах виконання поставлених бойових завдань.

Навчальні та виховні цілі:

Виховувати високі командирські якості, кмітливість та ініціативу щодо своєчасного та якісного здійснення заходів вогневого ураження.

Вступ

Вогнева підготовка - один із основних предметів бойової підготовки й складова частина польової виучки підрозділів. Мета вогневої підготовки - навчити особовий склад та підрозділи підтримці озброєння в постійній бойовій готовності та веденню ефективного вогню для ураження противника в умовах сучасного бою в інтересах виконання поставлених бойових завдань.

1. Завдання вогневої підготовки

Навчити стрілка самостійному веденню вогню в складній тактичній обстановці.

Навчити особовий склад виконанню вогневих завдань у складі підрозділу в умовах сучасного загальновійськового бою.

Навчити командирів організації вогневого ураження противника й керуванню вогнем штатних, доданих і підтримуючих підрозділів (вогневих засобів) у ході бою.

2. Вогнева підготовка

Для повної реалізації вогневих можливостей сучасної зброї й бойової техніки особовий склад повинен знати:

- призначення, бойові та технічні властивості зброї, комплексів озброєння, принципи будови та роботи;
- способи використання зброї (комплексів озброєння) в бою;
- правила експлуатації зброї (комплексів озброєння);
- застосування основ і правил стрільби.

Особовий склад повинен уміти:

- готувати закріплену зброю до застосування й застосовувати її в бою;
- швидко усувати затримки, що виникають при стрільбі;
- вести розвідку цілей і визначати дальності до них;
- вести влучний вогонь;
- вражати цілі, як правило, з першого пострілу (черги);
- коректувати стрільбу;
- застосовувати всі способи стрільби з врахуванням метеорологічних і балістичних умов вдень і вночі в різних умовах сучасного бою та метати ручні гранати.

Крім того, офіцери й сержанти повинні мати знання та навички в організації вогневого ураження противника й керуванні вогнем штатних, доданих і підтримуючих вогневих засобів у бою.

Висновок

Головне завдання вогневої підготовки – навчити воїнів вести влучний вогонь по різних цілях усіма способами вдень і вночі під час дій у пішому порядку та на бойовій техніці, самостійно та у складі підрозділу.

Завдання на самостійну роботу:

Вивчити що таке вогнева підготовка та завдання вогневої підготовки.

Заняття 2: «Матеріальна частина зброї АК-74, РПК, ПМ».

Мета заняття

- Вивчити призначення, бойові властивості та загальну будову 5.45 мм автомата АК-74, РПК, ПМ.
- Навчити проводити неповне розбирання автомата кулемета та пістолета збирання його після неповного розбирання;
- Сконцентрувати увагу на найбільш складних і вузлових питаннях навчального матеріалу та здійснити контроль засвоєння ліцеїстами навчального матеріалу;
- Виховувати впевненість при поводженні зі зброєю і її застосуванні.

Навчальні та виховні цілі:

Виховувати високі командирські якості, кмітливість та ініціативу щодо своєчасного та якісного здійснення заходів вогневого ураження.

Вступ

Вивчення матеріальної частини зброї є ключовим для ефективного ведення бою. Це заняття зосереджено на АК-74, РПК та ПМ - основній стрілецькій зброї. Розглянемо їх будову та характеристики для підвищення бойової готовності.

1. Характеристика АК-74, РПК та ПМ

5,45-мм автомат Калашникова є індивідуальною зброєю, а 5,45-мм кулемет Калашникова є зброєю стрілецького відділення. Він призначений для знищення живої сили противника. Для ураження противника у рукопашному бою до автомата приєднується багнет. Для стрільби та спостереження в умовах природної нічної освітленості до автоматів АК-74Н, АКС-74Н приєднується нічний стрілецький приціл універсальний (НСПУ)

Із автомата ведеться автоматичний або одиночний вогонь. Автоматичний вогонь є основним видом вогню. Він ведеться короткими (до 5 пострілів) і довгими (з кулемета - до 15 пострілів) чергами і безперервно. Подавання набоїв при стрільбі здійснюється із коробчастого магазину ємністю:

у автомата – на 30 набоїв,

у кулемета - на 45 набоїв.

Магазини автомата і кулемета можна взаємозамінити.

Бойові властивості	АК-74	РПК-74
Калібр (мм)	5,45	5,45
Прицільна дальність (м)	1000	1000
Дальність ефективного вогню до (м)	500	600
Дальність прямого пострілу (м):		
- по грудній фігурі	440	460
- по ростовій фігурі	625	640
Дальність зосередженого вогню		

- по наземних цілях до (м)	1000	1000
- по повітряних цілях	500	600
Темп стрільби (постр./хв.)	600	600
Бойова скорострільність (постр./хв.)		
- автоматичним	100	150
- одиночним вогнем	40	50
Максимальна Д польоту кулі (м)	3150	3150
Дальність збереження убивчої дії кулі(м)	1350	1350
Початкова швидкість польоту кулі (м/с)	900	960
Вага - з спорядженням магазином (кг)	3,6	5,46
- без патронів	3,3	5,0
- патрону (гр)	10,2	10,2
- кулі	3,4	3,4
Довжина (мм)	940	1060
- АКС, РПКС	700	845

2. Будова АК-74

- ствол зі ствольною коробкою, прицільним пристроєм, прикладом, пістолетною рукояткою;
- кришка ствольної коробки;
- затворна рама з газовим поршнем;
- затвор;
- зворотний механізм;
- газова трубка зі ствольною накладкою;
- ударно – спусковий механізм;
- ців'є;
- магазин;
- дульний гальмо-компенсатор.

Неповне розбирання автомата проводиться для чищення і змащення або для огляду частин і механізмів автомата.

Повне розбирання проводиться для чищення автомата при сильному забрудненні; для чищення після перебування автомата тривалий час під дощем чи у снігу; при переході на нову змазку; при ремонті, заміні частин і механізмів автомата.

Порядок неповного розбирання:

1. від'єднати магазин (перевірити на наявність патрону в патроннику);
2. вийняти пенал належності із гнізда прикладу, відкрити пенал та вийняти із нього приладдя;
3. від'єднати шомпол;

4. від'єднати дульний гальмо-компенсатор;
5. від'єднати кришку ствольної коробки;
6. від'єднати зворотний механізм;
7. від'єднати затворну раму із затвором;
8. від'єднати затвор від затворної рами;
9. від'єднати газову трубку із ствольною накладкою.

Порядок збирання після неповного розбирання:

1. Приєднати газову трубку із ствольною накладкою.
2. Приєднати затвор до затворної рами.
3. Приєднати затворну раму із затвором до ствольної коробки.
4. Приєднати зворотний механізм.
5. Приєднати кришку ствольної коробки.
6. Спустити курок з бойового взводу і поставити на запобіжник.
7. Приєднати дульне гальмо-компенсатор.
8. Приєднати шомпол.
9. Вкласти пенал у гніздо приклада.
10. Приєднати магазин.

Простота устрою автомата забезпечує при необхідності, швидко провести неповне його розбирання для усунення затримок при стрільбі. Разом з тим, при використанні зброї і боєприпасів необхідно проявляти розсудливість, витримку і уважність, чітко дотримуватись заходів безпеки для запобігання нещасних випадків.

3. Автомат (кулемет) Калашникова

Автомат (кулемет) Калашникова є автоматичною стрілецькою зброєю з газовим двигуном автоматики, магазинною, прямою подачею патронів у патронник і повітряним охолодженням ствола.

Він призначений для знищення живої сили противника.

Для стрільби та спостереження в умовах природної нічної освітленості до кулеметів РКК-74Н, РККС-74Н приєднується нічний стрілецький приціл універсальний (НСПУ)

Із кулемета ведеться автоматичний або одиночний вогонь. Автоматичний вогонь є основним видом вогню.

Він ведеться короткими (до 5 пострілів) і довгими (з кулемета - до 15 пострілів) чергами і безперервно.

Подавання набоїв при стрільбі здійснюється із коробчастого магазину ємністю: у автомата – на 30 набоїв, у кулемета - на 45 набоїв.

Магазини автомата і кулемета взаємозамінні.

4. РКК-74

Будова РКК-74:

- ствол зі ствольною коробкою, прицільним пристроєм, прикладом, пістолетною рукояткою і сошкою;
- кришка ствольної коробки;
- затворна рама з газовим поршнем;
- затвор;

- зворотний механізм;
- газова трубка зі ствольною накладкою;
- ударно – спусковий механізм;
- ців'є
- магазин;
- полум'ягасник.

Порядок неповного розбирання: РКК-74

1. Перед розбиранням кулемета встановити його на сошки.
2. від'єднати магазин (перевірити наявність патрону в патроннику);
3. вийняти пенал належності із гнізда прикладу, відкрити пенал та вийняти із нього приладдя;
4. від'єднати шомпол;
5. від'єднати полум'ягасник;
6. від'єднати кришку ствольної коробки;
7. від'єднати зворотний механізм;
8. від'єднати затворну раму із затвором;
9. від'єднати затвор від затворної рами;
10. від'єднати газову трубку із ствольною накладкою.
11. наприкінці розбирання скласти сошки.

Порядок збирання після неповного розбирання:

1. Приєднати газову трубку із ствольною накладкою.
2. Приєднати затвор до затворної рами.
3. Приєднати затворну раму із затвором до ствольної коробки.
4. Приєднати зворотний механізм.
5. Приєднати кришку ствольної коробки.
6. Спустити курок з бойового взводу і поставити на запобіжник.
7. Приєднати полум'ягасник.
8. Приєднати шомпол.
9. Вкласти пенал у гніздо приклада.
10. Приєднати магазин.

5. 9-мм пістолет Макарова

Призначення та бойові властивості пістолета

9-мм пістолет Макарова є особистою зброєю нападу та захисту, призначеною для ураження противника на невеликих відстанях. Вогонь із пістолета найбільш ефективний на відстані до 50 м. Убивча сила кулі зберігається до 350 м. Вогонь із пістолета ведеться одиничними пострілами. Бойова швидкострільність пістолета 30 пострілів за хвилину. Вага пістолета із спорядженим магазином 810 г.

Для стрільби з пістолета застосовуються 9-мм пістолетні патрони. Початкова швидкість польоту кулі 315 м/с. Подача патронів у патронник під час стрільби виконується з магазину ємністю 8 патронів.

Загальна будова та робота частин пістолета

Пістолет, простий за будовою та використанням, малий за своїми розмірами, зручний для носіння і завжди готовий до дії. Пістолет – зброя самозарядна, так як його перезарядження під час стрільби виконується автоматично. Принцип дії автоматики пістолета заснований на використанні енергії віддачі вільного

затвора. Ствол не має зчеплення із затвором. Надійність замикання каналу ствола досягається великою вагою затвора і силою зворотньої пружини. Самовзвідний ударно-спусковий механізм пістолета куркового типу, що забезпечує можливість швидко відкривати вогонь безпосереднім натисканням на хвіст спускового гачка без попереднього взведення курка.

Безпечність поводження з пістолетом забезпечують надійно діючі запобіжники. Пістолет має запобіжник, розташований з лівої сторони затвора. Окрім того, курок автоматично становиться на запобіжний звід під дією бойової пружини після спуску курка та при відпущеному спусковому гачку.

Курок під дією вигнутого (відбійного) кінця широкого пера бойової пружини повернутий на деякий кут від затвора (це є "відбій" курка) так що носик шептала знаходиться спереду запобіжного зводу курка.

Після того як спусковий гачок буде відпущений, спускова тяга під дією вузького пера бойової пружини просунеться в крайнє заднє положення. Важіль зводу і шептало опуститься вниз, шептало під дією своєї пружини притиснеться до курка і автоматично курок стане на запобіжний звід.

Пістолет складається :

- рамки зі стволом та спусковою скобою;
- затвору з ударником, викидачем та запобіжником;
- зворотньої пружини;
- ударно-спускового механізму;
- рукоятки з гвинтом;
- затворної затримки;
- магазину.
- Розбирання пістолета може бути неповним або повним. Неповне розбирання проводиться для чищення, змащування та огляду пістолета, повне - для чищення при сильному забрудненні пістолета, після знаходження його під дощем або в снігу, при переході на нове мастило, а також при ремонті.
- Часто робити повне розбирання пістолета не допускається, так як воно прискорює зношення частин та механізмів.
- При розбиранні і збиранні пістолета необхідно дотримуватись наступних правил:
- розбирання та збирання проводити на столі або лавці, а в польових умовах на чистій підстилці;
- частини і механізми класти в порядку розбирання, поводитись з ними обережно, не допускати зайвих зусиль і ударів;
- під час збирання звертати увагу на нумерацію частин, щоб не переплутати їх із частинами інших пістолетів.

Розбирання та збирання пістолета

Неповне розбирання пістолета виконувати у наступному порядку

Витягнути магазин з основи рукоятки .

Утримуючи пістолет за рукоятку правою рукою, великим пальцем лівої руки відвести защіпку магазину назад до кінця, одночасно відтягати вказівним пальцем лівої руки виступаючу частину кришки магазину, витягнути магазин з основи рукоятки.

Перевірити, чи нема в патроннику патрона, для чого вимкнути запобіжник (опустити прапорець вниз), відвести лівою рукою затвор у заднє положення, поставити його на затворну затримку і оглянути патронник. Натиснути великим пальцем правої руки на затворну затримку, відпустити затвор.

Збирання пістолета проводять у зворотній послідовності

Надіти на ствол зворотню пружину. Узявши рамку за рукоятку в праву руку, лівою рукою надіти зворотню пружину на ствол обов'язково тим кінцем, в якому крайній виток має менший діаметр у порівнянні з іншими витками.

Приєднати затвор до рамки. Утримуючи рамку за рукоятку в правій руці, а затвор у лівій, ввести вільний кінець зворотньої пружини в канал затвора і відвести затвор у крайнє заднє положення так, щоб дульна частина ствола пройшла через канал затвора і виступила назовні.

Опустити задній кінець затвора на рамку так, щоб повздовжні виступи затвора розташувались в пазах рамки, і, притиснувши затвор до рамки, відпустити його. Затвор під дією зворотньої пружини енергійно повернеться в переднє місце. Вимкнути запобіжник (підняти прапорець вверх).

Висновок

Озброєння, як-от автомат АК-74, ручний кулемет РПК і пістолет Макарова (ПМ), є основою стрілецької зброї у Збройних Силах України, тому необхідно знати їхню будову та вміти з ними працювати.

Завдання на самостійну роботу:

Вивчити ТТХ та будову АК-74, РПК, ПМ.

Заняття 3: «Догляд за зброєю».

Мета заняття:

- Вивчити порядок неповного розбирання, чищення, змащення та збирання зброї після неповного розбирання
- Навчити проводити неповне розбирання автомата та кулемета та збирання їх після неповного розбирання;

Навчальні та виховні цілі:

Виховувати високі командирські якості, кмітливість та ініціативу щодо своєчасного та якісного здійснення заходів вогневого ураження.

Вступ

Зброя повинна втримуватись у повній справності і бути готовою до застосування. Це досягається своєчасним і вмілим чищенням і змащуванням, правильним зберіганням зброї.

1. Чищення зброї

Чищення зброї в підрозділі проводиться при підготовці до стрільби (безпосередньо перед стрільбою канал ствола протерти насухо) та після стрільби – негайно на стрільбищі (в полі) чиститься і змащується: ствольна коробка; канал ствола; газова камера; газовий поршень; затворна рама; затвор. Кінцева чистка – після повернення зі стрільби і протягом 3-х наступних днів щоденно.

Правила чищення такі:

1. Проводити чищення після наряду і занять без стрільби – після повернення в розташування роти.
2. В бойовій обстановці і на навчаннях – щоденно в час затишшя бою і під час перерв у навчаннях.
3. Якщо зброя не застосовувалась – не рідше 1-го разу на тиждень.
4. Після чищення зброю треба негайно змастити. Мастило наносити на добре очищену і суху поверхню металу.
5. Чищення і змащування здійснюється під безпосереднім керівництвом командира відділення, який зобов'язаний: визначити ступінь розбирання, чищення і змащування зброї; перевірити правильність і якість проведеної чистки; дати дозвіл на змащування і збирання зброї; перевірити правильність змащування і збирання зброї.

Офіцери зобов'язані періодично бути присутніми при чищенні і перевіряти правильність його проведення. При казарменому розташуванні чищення зброї проводиться в спеціально визначених місцях на обладнаних столах, а в бойовій обстановці і на навчаннях – на чистих підстилках, фанері.

Для чищення і змащування застосовуються:

6. Рідке рушничне мастило – для чищення і змащування частин і механізмів при температурі повітря від -50° до $+50^{\circ}\text{C}$.
7. Рушничне мастило – для змащування каналу ствола, частин і механізмів після їх чистки при температурі $+5^{\circ}\text{C}$.
8. Розчин чищення стволів (РЧС) – для чищення каналу ствола та інших частин зброї, на які діяли порохові гази, у який входить: вода – 1л; вуглекислий амоній – 200г; хлорнокислий калій – 3 – 5г.
9. Готується в підрозділі безпосередньо перед чищенням зброї в необхідних об'ємах. Можна зберігати не більше 7 діб у скляних посудинах у темному місці подалі від нагрівальних приладів. Заливати РЧС в маслянки заборонено.
10. Ганчір'я або папір КВ-22 – для обтирання, чищення і змащування зброї;
11. Ключчя – тільки для чищення каналу ствола (льоноволокно);
12. Дерев'яні палички – для зручності чищення нарізів, вирізів, отворів.
13. У польових умовах чищення і змащування зброї проводиться тільки рідким рушничним мастилом, а після повернення в казарми необхідно вичистити розчином РЧС – тільки під керівництвом офіцерів або старшини.

Порядок чищення:

14. підготувати матеріали;
15. розібрати зброю (неповне розбирання);

16. оглянути приладдя і підготувати його до використання;
17. прочистити канал ствола йоржиком з РЧС, протерти ключчям, закріпленим у вигляді "8" на протирці;
18. газову камеру, газову трубку і компенсатор – промити РЧС і насухо протерти;
19. ствольну коробку, затворну раму, затвор, газовий поршень – чистити ганчір'ям, що просякне мастилом або РЧС, насухо протерти;
20. дерев'яні частини обтерти сухим ганчір'ям.
21. Про закінчення чищення солдат доповідає командирі відділення і з його дозволу проводить змащування і збирання зброї.
22. Зброю, внесену з морозу в тепле приміщення, чистити через 10 – 20хв. після того, як вона відіпріє.
23. Зброю, що здається на склад на довготривале зберігання, змастити рідким рушничним мастилом, загорнути в один шар інгібітованого, а тоді в один шар парафінованого паперу.
24. Кожен військовослужбовець зобов'язаний уміти правильно експлуатувати і своєчасно проводити чищення зброї, використовуючи при цьому відповідні приладдя і матеріали.

Неповне розбирання зброї АКС – 74

1. Розбирання автомата (кулемета) може бути повне і неповне: неповне – для чищення, змащування і огляду автомата (кулемета).
2. Розбирання і збирання автомата (кулемета) проводити на столі або чистій підстилці; частини і механізми класти в порядку розбирання, поводитися з ними обережно, не класти одну частину на іншу і не застосовувати зайвих зусиль і різких ударів.
3. Зброя знаходиться на підстилці, інструмент наготові. Той, хто навчається, знаходиться біля зброї. Норматив виконується одним, хто навчається. Керівник подає команду "**До неповного розбирання зброї приступити**".
4. від'єднати магазин (перевірити на наявність патрону в патроннику);
5. вийняти пенал належності із гнізда прикладу, відкрити пенал та вийняти із нього приладдя;
6. від'єднати шомпол;
7. від'єднати дульний гальмо-компенсатор;
8. від'єднати кришку ствольної коробки;
9. від'єднати зворотний механізм;
10. від'єднати затворну раму із затвором;
11. від'єднати затвор від затворної рами;
12. від'єднати газову трубку із ствольною накладкою.

2. Порядок збирання після неповного розбирання:

1. Приєднати газову трубку із ствольною накладкою.
2. Приєднати затвор до затворної рами.
3. Приєднати затворну раму із затвором до ствольної коробки.
4. Приєднати зворотний механізм.
5. Приєднати кришку ствольної коробки.
6. Спустити курок з бойового взводу і поставити на запобіжник.
7. Приєднати дульне гальмо-компенсатор.

8. Приєднати шомпол.
9. Вкласти пенал у гніздо приклада.
10. Приєднати магазин.

Висновок

Чищення зброї — це обов'язковий процес для підтримки її у справному стані, забезпечення надійної роботи та продовження терміну служби. Належний догляд за зброєю є важливою складовою військової дисципліни.

Завдання на самостійну роботу:

1. Вивчити порядок чищення та змащення зброї.
2. Вивчити розбирання та збирання АК-74.

Додаткова література до опрацювання теми:

"Вогнева підготовка"- автор Пилипів Б.І. 2022 року. 272 ст.

Вогнева підготовка. Методика підготовки та проведення занять. — Київ: «Центр учбової літератури», 2022. — 202 с.

Сучасна вогнева підготовка. — Київ: «Центр учбової літератури», 2023. — 126 с.

Тема 2: Передача інформації в умовах бойових дій.

Заняття 1: «Особливості та способи передачі інформації в умовах бойових дій.».

Мета заняття

Навчити особовий склад ліцеїстів основних аспектів передачі інформації в умовах бойових дій.

Навчальні та виховні цілі

Виховувати високі командирські якості, кмітливість та ініціативу щодо своєчасного та якісного здійснення заходів та прийняття рішень.

Вступ

Передача інформації в умовах бойових дій є критично важливою для забезпечення ефективного управління, координації дій і забезпечення безпеки військових підрозділів. Ось кілька основних аспектів і способів передачі інформації в умовах бойових дій:

1. Особливості передачі інформації

Безпека та конфіденційність.

Захищені канали зв'язку. Використання зашифрованих каналів для передачі важливої інформації.

Оперативне знищення даних. У разі необхідності, важливо забезпечити швидке знищення або видалення конфіденційних даних.

- **Своєчасність:**
- **Швидкість передачі:** Інформація повинна бути передана якомога швидше, щоб оперативно реагувати на зміну обстановки.
- **Актуальність:** Інформація повинна бути своєчасною і відповідати поточним умовам.
- **Залежність від технічних умов:**
- **Перешкоди та збої:** В умовах бойових дій можуть бути перешкоди, що впливають на якість сигналу, такі як глушіння або фізичні ушкодження інфраструктури.
- **Резервні системи:** Наявність альтернативних способів зв'язку для забезпечення безперервності комунікації.
- **Координація та інтеграція:**
- **Міжвидова співпраця:** Своєчасний обмін інформацією між різними видами військ та службами.
- **Інтеграція з союзниками:** Координація з міжнародними партнерами і союзниками для забезпечення злагоджених дій.

2. Способи передачі інформації

- Радіозв'язок.
- Аналогові та цифрові радіостанції. Використання радіостанцій для бездротового обміну інформацією.

- Супутниковий зв'язок. Забезпечує зв'язок на великих відстанях, навіть в умовах відсутності наземних комунікацій.
- Телекомунікаційні системи.
- Мобільні телефони. Може використовуватись в умовах, де є покриття мережі, але підлягає ризику перехоплення.
- Інтернет та електронна пошта. Використання для передачі даних, але забезпечення їх захисту через шифрування є критичним.
- Сигнальні системи.
- Оптичні сигнали. Використання фаєрів, сигнальних вогнів для візуальної передачі інформації.
- Звукові сигнали. Гудки, сирени, радіо сигнали для швидкої передачі інформації про небезпеку або необхідність.
- Письмова інформація.
- Документація. Передача важливих документів та карт через спеціальні кур'єрські служби.
- Кодові повідомлення. Використання кодованих повідомлень для забезпечення конфіденційності.
- Особистий контакт.
- Передача інформації безпосередньо. Використання кур'єрів або контактних осіб для передання важливої інформації в умовах, коли електронні засоби зв'язку недоступні.
- Дрони та безпілотники.
- Розвідка та спостереження. Використання безпілотних літальних апаратів для збору та передачі інформації в реальному часі.

Висновок

Передача інформації в умовах бойових дій є складним і багатогранним процесом, що вимагає уважного планування, використання різних технологій та методів. Забезпечення безперервного та безпечного обміну інформацією є ключовим для успіху військових операцій і підтримання.

Завдання на самостійну роботу:

1. Вивчити порядок передачі інформації.

Додаткова література:

Організація військового зв'язку: навчальний посібник / В. Г. Шолудько, М. Ю. Єсаулов, О. В. Вакуленко, Т. Г. Гурський, М. М. Фомін. — Київ: Вид. дім «СКІФ», 2023. — 280 с.

Тема 3: Радіозв'язок на полі бою. Правила ведення переговорів. Отримання і відправка радіоповідомлень.

Заняття 1: «Військовий зв'язок як основний засіб управління військами і вимоги до нього».

Мета заняття:

Ознайомити із сутністю, значенням і роллю військового зв'язку у процесі управління військами, розкрити основні вимоги до його організації, а також надати знання про засоби зв'язку, їхні переваги та обмеження в умовах бойових дій.

Навчальні та виховні цілі:

- Ознайомити із ключовими принципами організації військового зв'язку.
- Надати знання про види, засоби і вимоги до системи зв'язку у Збройних Силах України.
- Розкрити важливість захищеності, надійності та оперативності зв'язку для управління військами.
- Виховувати відповідальне ставлення до організації зв'язку як ключового елементу бойової готовності.
- Сформувати розуміння важливості дотримання дисципліни і правил роботи зі зв'язковим обладнанням.
- Розвивати уважність та зосередженість при роботі з інформацією в умовах бойового стресу.

Вступ

Військовий зв'язок є критично важливим аспектом управління військами. Він забезпечує ефективну координацію, командування та контроль під час операцій. Вимоги до військового зв'язку можуть варіюватися в залежності від конкретних завдань. Від надійності та оперативності зв'язку залежить ефективність управління військами, особливо в умовах бойових дій.

1. Основні вимоги до військового зв'язку:

Для ефективного виконання бойових завдань зв'язок повинен відповідати наступним вимогам:

Надійність

- Забезпечення безперебійної роботи зв'язку незалежно від умов обстановки.
- Захист від впливу перешкод, атак засобів радіоелектронної боротьби (РЕБ) та механічних пошкоджень.

Оперативність

- Можливість швидкої передачі інформації для прийняття рішень у реальному часі.
- Мінімізація затримок у комунікації між командуванням та підрозділами.

Захищеність

- Використання криптографічного захисту інформації для запобігання перехоплення чи розшифрування даних ворогом.
- Протидія ворожим системам радіоперехоплення та глушіння.

Гнучкість

- Здатність швидко перебудовувати систему зв'язку в умовах змін на полі бою.
- Використання альтернативних каналів у разі виходу з ладу основних.

Мобільність

- Легкість розгортання і згортання систем зв'язку для забезпечення їх використання під час маневрів або переміщень військ.

Масштабованість

- Здатність системи обслуговувати як невеликі підрозділи, так і великі об'єднання військ.
- Інтеграція з системами зв'язку союзників, зокрема стандартами НАТО.

Простота в експлуатації

- Забезпечення зрозумілого інтерфейсу і зручного управління засобами зв'язку, навіть в умовах стресу або бойової обстановки.

2. Засоби військового зв'язку:

1. Радіозв'язок:
 - Основний засіб оперативного управління.
 - Використовуються УКХ (ультракороткі хвилі) для тактичного зв'язку і КХ (короткі хвилі) для зв'язку на великі відстані.
2. Супутниковий зв'язок:
 - Забезпечує передачу даних та голосового зв'язку на міжконтинентальних відстанях.
 - Стійкий до географічних обмежень.
3. Польові кабельні системи:
 - Надійний засіб стаціонарного зв'язку в умовах глушіння радіоканалів.
4. Мережеві (цифрові) технології:
 - Використання військових локальних і глобальних мереж для швидкої передачі великих обсягів даних.
5. Оптичний зв'язок:
 - Використовується для безпечної передачі даних на короткі відстані.

3. Виклики та загрози для військового зв'язку:

- Ворожі засоби РЕБ, які можуть глушити або перехоплювати сигнали.
- Кібератаки, спрямовані на злам мереж зв'язку та отримання конфіденційної інформації.
- Технічні несправності обладнання через бойові дії або природні умови.

4. Підвищення ефективності військового зв'язку:

1. Постійне оновлення технічного забезпечення відповідно до сучасних стандартів.
2. Підготовка військовослужбовців у використанні новітніх засобів зв'язку.
3. Впровадження резервних систем і технологій на випадок виходу з ладу основних каналів.
4. Інтеграція з союзницькими системами зв'язку (наприклад, системи НАТО).
5. Використання дронів для передачі даних і відео в реальному часі

Висновок

У сучасних умовах розвитку військових технологій, постійна модернізація систем зв'язку є необхідною для забезпечення високої ефективності і безпеки під час військових операцій.

Завдання на самостійну роботу:

Вивчити основні вимоги до військового зв'язку .

Заняття 2: «Засоби військового зв'язку».

Мета заняття:

Навчити забезпечення швидкої, надійної та безперебійної передачі інформації, яка критично важлива для ефективного управління військовими операціями.

Навчальні та виховні цілі:

Виховувати високі командирські якості, кмітливість та ініціативу щодо своєчасного та якісного здійснення заходів та прийняття рішень.

Вступ

Засоби військового зв'язку — це всі ті технології та обладнання, які використовуються для забезпечення комунікації між різними підрозділами та елементами збройних сил у бойових умовах. Основна мета військового зв'язку — забезпечення швидкої, надійної та безперебійної передачі інформації, яка критично важлива для ефективного управління військовими операціями.

1. Радіозв'язок

Радіостанції, включають як портативні (ручні) так і стаціонарні. Вони використовуються для передачі голосових повідомлень і даних на різних частотах.

Спеціалізовані радіолінії, такі як супутниковий зв'язок, які забезпечують зв'язок на великі відстані.

2. Телефонний зв'язок

Мобільні телефони використовуються для зв'язку в зоні дії спеціальних мереж.

Проводні телефонні лінії можуть бути встановлені в польових умовах для стабільного зв'язку.

3. Сигнальні системи

Сигнальні лампи і фари використовуються для передачі простих повідомлень на короткі відстані.

Сигнальні ракети застосовуються для передачі повідомлень на великі відстані у нічний час або в умовах поганої видимості.

4. Інтернет і комп'ютерні системи

Мобільні комп'ютерні мережі забезпечують передачу даних, відео та інших видів інформації між командними пунктами та підрозділами.

Шифрування даних використовується для захисту інформації від перехоплення.

5. Модерні технічні рішення

Бездротові сенсорні мережі включають датчики, що передають дані про середовище і ситуацію на полі бою.

Дрони і безпілотні літальні апарати мають можливість передачі відео і звукових повідомлень в режимі реального часу.

6. Підтримка зв'язку в екстремальних умовах

Аварійні радіостанції для зв'язку в умовах, коли інші засоби не доступні.

Польові станції і тимчасові зв'язкові пункти для забезпечення зв'язку в умовах без інфраструктури.

Висновок

Засоби військового зв'язку постійно розвиваються разом із технологіями, і важливо, щоб військові мали доступ до сучасних рішень, які допомагають підтримувати ефективність і безпеку в бойових умовах.

Завдання на самостійну роботу:

Вивчити основні типи військового зв'язку .

Заняття 3: «Способи організації зв'язку».

Мета заняття:

Навчити забезпечення швидкої, надійної та безперебійної передачі інформації, яка критично важлива для ефективного управління військовими операціями.

Навчальні та виховні цілі:

Виховувати у ліцеїстів високі командирські якості, кмітливість та ініціативу щодо своєчасного та якісного здійснення заходів та прийняття рішень.

Вступ

Радіозв'язок є важливою складовою сучасних комунікаційних систем, що забезпечує бездротову передачу інформації на різні відстані. Існує кілька основних способів організації радіозв'язку, кожен з яких має свої особливості та застосування.

1. Аналоговий радіозв'язок

Аналоговий радіозв'язок передає інформацію у формі аналогових сигналів, які безпосередньо відображають зміну фізичних величин, таких як звукові хвилі.

Основні види:

- Амплітудна модуляція (AM): Передача інформації шляхом зміни амплітуди носійного сигналу. Використовується в радіо, телевізійних трансляціях та зв'язку на великих відстанях.
- Частотна модуляція (FM): Інформація передається шляхом зміни частоти носійного сигналу. Застосовується в радіомовленні (особливо в музичному радіо) через його стійкість до шумів і перешкод.

2. Цифровий радіозв'язок

Цифровий радіозв'язок перетворює інформацію в цифровий формат (бітові послідовності) для передачі. Цей метод забезпечує більш високу якість зв'язку і кращу стійкість до перешкод.

Цифрова амплітудна модуляція (DAM): Передача інформації через цифрову зміну амплітуди сигналу. Використовується в сучасних мобільних мережах.

Цифрова частотна модуляція (DFM): Подібна до FM, але використовує цифрові методи для покращення ефективності передачі.

3. Радіорелейний зв'язок

Радіорелейний зв'язок використовує серію передавачів і приймачів, розташованих на певних відстанях один від одного (релейні станції), щоб забезпечити передачу сигналів на великі відстані. Цей метод широко використовується для забезпечення зв'язку між віддаленими пунктами або для передачі даних між мережевими вузлами.

4. Супутниковий зв'язок

Супутниковий зв'язок використовує геостаціонарні або низькоорбітальні супутники для передачі сигналів між різними точками на Землі. Цей метод забезпечує глобальне покриття і є важливим для мобільних зв'язків, телевізійного мовлення, навігаційних систем.

5. Диспетчерський радіозв'язок

Диспетчерський радіозв'язок забезпечує передачу інформації в рамках організацій, таких як служби екстреного реагування, транспортні компанії або промислові підприємства. Використовується для оперативного управління і координації.

6. Мобільний радіозв'язок

Мобільний радіозв'язок включає системи, що забезпечують бездротовий зв'язок для мобільних пристроїв. Основні покоління включають:

2G (GSM, CDMA): Основи мобільного зв'язку, з можливістю передачі голосу і текстових повідомлень.

3G (UMTS, HSPA): Забезпечує високу швидкість передачі даних і доступ до Інтернету.

4G (LTE): Підвищує швидкість і зменшує затримки в передачі даних, підтримує відеозв'язок і мобільний Інтернет.

5G: Найновіше покоління з ще вищими швидкостями, зменшеними затримками і можливостями для підключення великої кількості пристроїв.

7. Радіоаматорський зв'язок

Радіоаматорський зв'язок використовує частотний діапазон, зарезервований для аматорських радіостанцій. Цей метод дозволяє любителям радіозв'язку експериментувати з різними техніками зв'язку, здійснювати міжнародні контакти і використовувати різні типи сигналів.

Висновок

Кожен з цих способів організації радіозв'язку має свої переваги і підходить для певних сценаріїв використання. Вибір конкретного методу залежить від вимог до якості зв'язку, дальності, швидкості передачі даних і інших факторів.

Завдання на самостійну роботу:

Вивчити способи організації військового зв'язку.

Заняття 4: «Правила забезпечення радіозв'язку та ведення радіопереговорів».

Мета заняття:

Навчити забезпечення швидкої, надійної та безперебійної передачі інформації, яка критично важлива для ефективного управління військовими операціями.

Навчальні та виховні цілі:

Виховувати у ліцеїстів високі командирські якості, кмітливість та ініціативу щодо своєчасного та якісного здійснення заходів та прийняття рішень.

Вступ

Забезпечення радіозв'язку та ведення радіопереговорів є критично важливими аспектами для ефективної комунікації в різних сферах, від військових операцій до цивільних служб і комерційних підприємств. Основні правила і принципи для забезпечення якісного радіозв'язку та ведення радіопереговорів можна розділити на кілька ключових категорій.

1. Технічні аспекти радіозв'язку

Правильний вибір частоти: Вибір правильної частоти або каналу є важливим для уникнення перешкод та забезпечення чіткої передачі сигналу.

Сигнальна потужність: Потрібно налаштувати потужність передавача так, щоб забезпечити стабільний зв'язок без перевантаження каналу.

Якість обладнання: Використання сучасного і справного радіобладнання допомагає зменшити ймовірність помилок і перешкод.

Перевірка зв'язку: Регулярна перевірка якості зв'язку (наприклад, через тестові сигнали) дозволяє виявити проблеми на ранніх стадіях.

2. Правила ведення радіопереговорів

Чіткість і лаконічність: Використовуйте просту і зрозумілу мову. Уникайте зайвих слів і складних виразів.

Структурованість: Передавайте інформацію у чіткій і логічній послідовності. Перш ніж говорити про деталі, оголосіть основну інформацію.

Оформлення повідомлень: Важливо дотримуватися встановлених форматів повідомлень, таких як повідомлення про надзвичайні ситуації, звіти про статус та інші формати, що регламентуються стандартами.

Тон і чутливість: Дотримуйтеся ввічливого і професійного тону. У критичних ситуаціях важливо зберігати спокій і ясність.

3. Радіоетикет і безпека

Забезпечення конфіденційності: Уникайте передачі конфіденційної інформації без належного захисту. Використовуйте кодування, коли це необхідно.

Правила «перемовин»: Не переривайте співрозмовника. Зачекайте, поки він закінчить, і підтверджуйте отримання інформації.

Активація каналу: Переконайтесь, що ви включили правильний канал і перевірили, що він не зайнятий іншими користувачами.

Формати радіопереговорів: Залежно від організації, можуть бути специфічні формати і процедури для ведення радіопереговорів, які потрібно дотримуватися.

4. Аварійні ситуації

Пріоритетність: У випадку надзвичайної ситуації завжди дотримуйтеся пріоритетів. Перш за все, передавайте інформацію про аварійні ситуації.

Кодові сигнали: Використовуйте стандартні кодові сигнали для аварійних повідомлень, якщо це передбачено.

Протоколи реагування: Дотримуйтеся встановлених протоколів для реагування на надзвичайні ситуації, щоб швидко і ефективно координувати дії.

Висновок

Ці принципи допоможуть забезпечити ефективний радіозв'язок і правильне ведення радіопереговорів, що є критично важливим для успішної комунікації у будь-якому середовищі.

Завдання на самостійну роботу:

Вивчити правила ведення радіопереговорів .

Додаткова література до опрацювання теми:

Організація військового зв'язку: навчальний посібник / В. Г. Шолудько, М. Ю. Єсаулов, О. В. Вакуленко, Т. Г. Гурський, М. М. Фомін. — Київ: Вид. дім «СКІФ», 2023. — 280 с.

Організація військового зв'язку в підрозділах тактичної ланки управління: Навчальний посібник. /С.В. Давіденко, О.О. Лаврут, С.О.Івко «та ін.». – Львів: НАСВ, 2018. – 289 с

Тема 4: Техніка переміщення у складі бойової групи: пересування двійками на різній місцевості, реакція на контакт.

Заняття 1: «Дії дозорного відділення на марші та при виявленні засідки».

Мета заняття:

Навчити особовий склад ліцеїстів діяти у складі дозорного відділення та у стресових ситуаціях.

Навчальні та виховні цілі:

Виховувати у ліцеїстів високі командирські якості, кмітливість та ініціативу щодо своєчасного та якісного здійснення заходів та прийняття рішень.

Вступ

Дії дозорного відділення на марші та при виявленні засідки є критично важливими для забезпечення безпеки підрозділів і успішного виконання бойових завдань.

Похідна охорона — охорона військ на марші. Організують її, щоб забезпечити війська від раптового нападу наземного противника і створити їм найбільш вигідні умови для вступу у бій, а також не допустити проникнення до них наземної розвідки противника. Залежно від напрямку руху (до фронту або від фронту), органами похідної охорони є бічні, тильна або головна похідні застави і безпосередня охорона (дозори). Дозори ведуть розвідку дозорними відділеннями, спостерігачами і пішими дозорними.

Під час дій в похідній охороні — дозорне відділення призначається від підрозділу, який веде розвідку, або від роти (взводу), яка виконує бойове завдання у відриві від головних сил, для своєчасного виявлення противника і розвідки місцевості. Дозорне відділення виконує завдання на бойовій машині піхоти, бронетранспортері, автомобілі або в пішому порядку, а взимку і на лижах. Дозорне відділення діє на віддаленні, яке забезпечує спостереження за ним і підтримку його вогнем.

Розвідувальні відомості добуваються спостереженням, пошуками, підслуховуванням, розвідувальними засідками, нальотами, опитуванням місцевих жителів, допитом полонених, вивченням документів, озброєння і техніки противника, а бойовим розвідувальним дозором, крім того і боєм.

Під час постановки завдання дозору вказують:

- відомості про противника в районі (на напрямку) майбутніх дій;
- склад дозору;
- район (напрямок, об'єкт) розвідки;
- які відомості, до якого часу добути;
- вихідний пункт і час його проходження;
- час закінчення розвідки та порядок дій після виконання завдання;

- порядок підтримання зв'язку та подання розвідувальних відомостей, а за необхідності й відомості про сусідні та діючі попереду розвідувальні органи;
- способи взаємного впізнавання, пароль і відгук.

Дії дозорного відділення на маршруті руху під час огляду місцевості й місцевих предметів, зустрічі з противником.

Дозорне відділення просувається в указаному напрямку, від укриття до укриття, ведучи спостереження за прилеглою місцевістю, не затримуючи рух колони, що охороняється. Особлива увага під час огляду звертається на ознаки влаштування противником засідок, мінування дорожнього покриття і місцевих предметів.

Закриті ділянки місцевості, окремі будівлі, узлісся, входи в ущелини і тунелі, де можливе приховане розташування противника і раптовий його напад із засідок, а також вузькі проходи, мости та інші об'єкти ретельно оглядають, у разі потреби командир механізованого відділення висилає піших дозорних або проводить огляд усім відділенням, діючи бойовими групами під прикриттям бойових машин.

Для проведення огляду об'єкта піші дозорні приховано наближаються до нього під прикриттям відділення, старший дозорний пересувається, як правило, за дозорним і готовий підтримати його вогнем. При діях у складі відділення або бойової групи, особовий склад, прикриваючи один одного і використовуючи складки місцевості, почергово просувається до об'єкта і здійснює його огляд.

Про все, виявлене на маршруті руху, і про зустріч із противником командир дозорного відділення негайно доповідає командирі, який його вислав. У разі виявлення засідки противника дозорне відділення вступає в бій (займає позицію) і забезпечує висунання і вступ у бій основних сил.

У разі блокування ділянок маршруту руху вороже налаштованим місцевим населенням дозорне відділення, не входячи з ними в контакт, обходить цю ділянку і проводить колону, яка охороняється, обхідним маршрутом. У разі блокування колони похідна охорона скоує дії вороже налаштованого цивільного населення, не допускаючи роззброєння військовослужбовців (взяття їх у заручники), вживає заходів щодо просування встановленим маршрутом або у зворотному напрямку.

Дії дозорного відділення при огляді місцевості і місцевих предметів. Доповіді про результати спостереження та обстановку.

Командир дозорного відділення, одержавши завдання, вибирає (уточнює) напрямок руху або пункт, до якого необхідно вийти, намічає порядок дій, віддає бойовий наказ і повідомляє пароль.

У бойовому наказі командир дозорного відділення вказує: відомості про противника; завдання відділення; завдання підлеглим (напрямок, швидкість руху, сектори розвідки), порядок дій під час зустрічі з противником і доповіді

про помічене; сигнали оповіщення, управління, взаємодії та порядок дій за ними; час початку розвідки та свого заступника.

Піші дозорні під час огляду об'єкта діють на відстані 20-30 м один від одного. Під час безпосереднього огляду об'єкта одним дозорним інші мають бути готовими підтримати його вогнем своєї зброї.

Огляд населеного пункту починають із його околиці. Наблизившись до нього, командир відділення залишає машину в укритті й оглядає населений пункт здалеку.

Особливу увагу він звертає на окремо розташовані будівлі, кам'яні будинки (особливо на їхні верхні поверхи й підвали), посадки і чагарники на околиці населеного пункту та місця, де противник може розмістити охорону, вогневі засоби і спостерігачів. Якщо ознак противника немає, слід під'їхати до околиці та опитати місцевих жителів, а потім проїхати через населений пункт однією із вулиць.

Окремі будівлі дозорні оглядають спочатку зовні. При цьому старший дозорний розташовується приховано і готується до відкриття вогню по вікнах і дверях, а дозорний, маючи зброю наготові, підходить спочатку до глухої стіни, потім обходить будівлю навкруги, послідовно заглядаючи у вікна. Після цього дозорний заходить до будівлі та оглядає всі приміщення, особливо підвал і горище. Старший дозорний готовий надати йому допомогу.

Дії дозорного відділення під час зустрічі з противником.

Якщо під час руху дозорне відділення зустріне противника, в усіх випадках командир відділення встановленим порядком доповідає про це командирі, який вислав розвідку, і продовжує спостерігати за противником, чекаючи вказівок.

Якщо противник виявив розвідників і уникнути зіткнення з ним неможливо, відділення рішуче й сміливо атакує його, намагаючись захопити полоненого, а потім швидко відходить. Під час раптової зустрічі з окремими солдатами противника відділення захоплює їх у полон, а коли це неможливо, — знищує.

Під час розвідки опорного пункту в обороні противника відділення насамперед повинне встановити розташування вогневих засобів у ньому, а також наявність загороджень на підступах до опорного пункту. Це завдання можна виконати шляхом ретельного спостереження за поведінкою противника. Іноді командир відділення повинен спровокувати ворога на відкриття вогню.

Якщо противник не виявлений, дозорні приховано підходять до населеного пункту. Спочатку оглядають поодинокі чи крайні будинки, опитують місцевих жителів. До окремих дворів необхідно підходити не з вулиці, а з боку саду, городу чи господарських будівель. Огляд будівель здійснюють спочатку зовні, потім усередині. Під час огляду приміщення у дворі залишається один із дозорних, готовий надати допомогу тому, хто оглядає будинок із середини, і попередити підрозділ про наявність противника. За відсутності жителів перед тим, як входити в будинок, необхідно перевірити, чи не замінований він, чи немає в будинку мін-пасток.

Висновок

Ці рекомендації допоможуть забезпечити ефективність дозорного відділення на марші та у випадку виявлення засідки, що є критично важливим для успіху бойових операцій.

Завдання на самостійну роботу:

Вивчити порядок дій на марші та виявленні засідки .

Заняття 2: «Порядок пересування та дії солдата в бою».

Мета заняття:

Ознайомити з підготовкою, та діями в бою.

Навчальні та виховні цілі:

Виховувати високі командирські якості, кмітливість та ініціативу щодо своєчасного та якісного здійснення заходів та прийняття рішень.

Вступ

Порядок пересування та дії солдата в бою є критично важливим для ефективності бойових дій та збереження життя особового складу.

1. Підготовка до бою

Орієнтування та планування: Перед початком бою солдати повинні ознайомитися з тактичною ситуацією, розташуванням противника, маршрутами пересування та можливими укриттями.

Підготовка обладнання: Перевірка зброї, боєприпасів, зв'язку та інших засобів забезпечення. Упевнитися, що все обладнання знаходиться в робочому стані.

Способи пересування на полі бою.

Пересування на полі бою під час дій у пішому порядку може здійснюватися прискореним кроком або бігом (у повний зріст або пригнувшись), перебіжками і переповзанням.

Перебіжки і переповзання використовуються для прихованого зближення з противником. Перед початком пересування особовий склад ставить зброю на запобіжник за командою “Запобіжник – СТАВ” або самостійно. Перебіжка здійснюється наступним чином. За попередньою командою той, хто перебігає, намічає шлях руху і укриті місця зупинок для ведення вогню, а за командою для виконання швидко схоплюється і стрімко перебігає. Довжина перебіжки між зупинками залежить від місцевості і вогню противника і в середньому може бути до 20-40 кроків. На місці зупинки той, хто перебігає, з розбігу лягає і відповзає трохи вбік, після цього готується для ведення вогню з метою

прикриття просування решти. Положення зброї під час перебіжки – за вибором того, хто перебігає.

Переповзання здійснюється по-пластунськи, на четвереньках і на боці наступним чином. За попередньою командою той, хто переповзає, повинен намітити шлях руху і укриття місця зупинок (вогневих позицій), а за командою для виконання – переповзти одним з указаних способів. Для переповзання взводу подаються такі ж команди, які під час пересування перебіжками, наприклад: “Взвод, у напрямку такого-то предмета (на такий-то рубіж), по-пластунськи(на четвереньках,на боці)справа(зліва), відділеннями – ВПЕРЕД” або “Відділення, у напрямку такого-то предмета (на такий-то рубіж), на боці справа(зліва, справа і зліва)по одному – ВПЕРЕД”. Для переповзання по-пластунськи лягти щільно на землю, правою рукою взяти рукою ремінь за його верхню частину і покласти зброю на передпліччя правої руки. Підтягнути праву (ліву) ногу і одночасно витягнути ліву (праву) руку, як можна далі; відштовхуючись зігнутою ногою, пересунути тіло вперед, підтягнути другу ногу, витягнути другу руку і продовжувати рух у тому ж порядку. Під час переповзання голову високо не піднімати.

Вибір місця для стрільби та виготовлення до стрільби з різних положень.

Вибираючи вогневу позицію (місце для стрільби), необхідно розташовуватись так, щоб як можливо краще бачити все, що робить противник, а самому залишатись непомітним. Не можна вибирати та займати вогневу позицію (місце для стрільби) на гребнях пагорбів та висот. При використанні місцевого предмета необхідно лягати праворуч або з тіньової його сторони. Вибираючи місце для стрільби та спостереження в кущах, необхідно розташовуватись дещо позаду. Якщо кущ не сприяє маскуванню, необхідно перед собою додатково поставити декілька гілок, але так, щоб це не викликало підозри у противника. Військовослужбовець готується до стрільби за командою або самостійно.

Дії солдата в оборонному бою

У обороні кожний солдат, уміло використовуючи свою зброю, властивості місцевості і загородження, здатний успішно знищувати живу силу противника, а також його наступаючі танки і бронетранспортери. Солдат не має права залишати позицію, без наказу командира. Для ведення оборонного бою кожним солдатом відривається окоп, який служить вогневою позицією і найпростішим укриттям від всіх сучасних засобів ураження. Місце для окопу в обороні повинне бути вибране так, щоб воно забезпечувало оборону, спостереження і маскування, укриття від вогню противника. Відривка одиночного окопу під вогнем противника здійснюється у такій послідовності: - лежачи на вибраному місці, солдат кладе автомат праворуч від себе на відстані витягнутої руки стволом до противника; - повернувшись на лівий бік, він виймає піхотну лопату, і ударами під себе підрізує дерен або верхній ущільнений шар землі, обозначаючи спереду і з боків межу окопу; - після цього він перехоплює лопату і ударами від себе відвертає дерен, кладе його спереду і приступає до відривки окопу. Одиночний окоп для стрільби стоячи захищає особовий склад від куль і осколків снарядів. Так, наприклад, пробивна дія кулі калібру 7,62мм в ґрунт становить 20 - 25см, а бруствер окопу товщиною 50 - 60 см повністю захищає солдата від ураження вогнем стрілецької зброї противника. У подальшому всі одиночні окопи з'єднуються між собою і утворюють окоп на відділення.

Крутості (стілки) окопу, особливо в піщаних ґрунтах, зміцнюються жердинами, хмизом, дошками, дерном. Рис. 7. Положення при стрільбі стоячи: а — без використання ремня; б — з використанням ремня. Всі підступи до позиції відділення перед фронтом і на флангах повинні прострілюватися вогнем, з цією метою проводиться розчищення місцевості для поліпшення умов спостереження і ведення вогню. Розчищення потрібно проводити так, щоб воно не було помітно для противника і не демаскувало позицію відділення. Не допускається вирубка просік в напрямку противника. Доцільно вирубувати дрібний чагарник, обрубувати на великих деревах і кущах гілки, що низько звисають і що заважають обстрілу і спостереженню. Зрубаний чагарник і обрубані з дерев гілки найкраще рівномірно розкидати по землі. Добре замаскований окоп майже непомітний, і противник позбавляється можливості вести по ньому прицільний вогонь.

Дії солдата в наступальному бою

Наступ з положення безпосереднього зіткнення з противником починається з вихідного положення, яке в залежності від умов місцевості може вибиратися в траншеях, окопах і інших укритих місцях.

Заняття траншеї для наступу проводиться звичайно по ходах сполучення і інших прихованих підступах.

В траншеї солдати займають місця для стрільби, вказані командиром відділення. З цією метою можуть використовуватися вже підготовлені осередки або потайно обладнуються нові, готуються виїмки (упори) на висоті 50 - 60 см для швидкого вискакування з траншеї.

Механізовані підрозділи частіше за все займають заздалегідь підготовлені позиції підрозділів, які оборонялись. Тому, скільки б часу не знаходилися солдати в траншеї, вони повинні підтримувати той режим поведінки, який був у підрозділі, що займав цю позицію.

Перед наступом солдат повинен підготуватися до атаки. Для цього подається команда “Приготуватися до атаки”.

Підготовка до атаки включає: дозаряджання зброї, примикання багнет ножа, підготовку ручних гранат (установку запалів), перевірку підгонки спорядження і заправлення обмундирування, з тим щоб ніщо не заважало діям, а також обладнання виступу (виїмки) для швидкого вискакування з траншеї.

Перехід в атаку з траншеї здійснюється по команді “В атаку вперед”. По цій команді солдату потрібно швидко вискочити з траншеї (окопу) і прискореним кроком або бігом, ведучи вогонь на ходу по противнику, рухатися до об'єкта атаки.

Солдат на полі бою може пересуватися прискореним кроком або бігом (в повний зріст або пригнувшись), перебіжками і переповзанням. Спосіб пересування залежить від рельєфу місцевості, щільності вогню противника і інших умов.

Ділянки місцевості, приховані від спостереження противника і що не прострілюються його вогнем, долаються прискореним кроком або бігом.

Пересування солдата в повний ріст застосовується в ході атаки і наступу на віддалені від противника або на місцевості, що включає спостереження противника (ліс, чагарник, лощини, яри, зворотні скати висот). Відкриті ділянки місцевості, що обстрілюються противником,

долаються перебіжками.

Невеликі ділянки місцевості, що прострілюються противником, можуть долатися переповзанням. В залежності від обстановки, і місцевості переповзання може здійснюватися напівкарачки, на боку і по-пластунськи. Під час пересування на полі бою можуть зустрітися різні види природних перешкод, інженерних загороджень та заражені ділянки місцевості.

Подолання траншей, ходів сполучення, невеликих ям і воронок здійснюється стрибком з приземленням на одну або обидві ноги. Глибокі і широкі рови, ями, воринки долаються по перекинутій через них колоді, штурмовому містку, зробленого з місцевих матеріалів.

Невисокі вертикальні перешкоди (огорожа, частокіл, кам'яна або дерев'яна огорожа) долаються безопорними або опорними стрибками.

Високі вертикальні перешкоди (кам'яна стіна, дерев'яна огорожа і інше) долаються “зачепом” або силою з опором на стегно, груди, а також за допомогою товариша.

Долати загородження в наступі нескладно, якщо вони не знаходяться під вогнем противника, набагато важче їх долати, коли вони прикриваються вогнем. Адже загородження і влаштовуються для того, щоб тимчасово затримати наступаючих. Незначне гаяння часу (затримка) при подоланні загороджень може привести до того, що противник своїм прицільним вогнем нанесе значні втрати наступаючим. Все це необхідно враховувати, і долати загородження швидко.

Ділянки місцевості, обладнані рогатками і завалами, долаються після розтягнення загороджень за допомогою кішок. Якщо розтягнути їжаки і рогатки не можливо, то долаються вони за допомогою матів або верхнього одягу.

Дротяні загородження перед переднім краєм і в глибині оборони противника долаються, як правило, по проходах, пророблених саперами вибуховим способом або танками. Можна їх долати через верх, заздалегідь накинувши на них дошки, мати, фашини або верхній одяг.

Необхідно пам'ятати, що всі загородження, як правило, противником прикриваються вогневими засобами або сигнальними мінами.

Висновок

Пересування та дії солдата в бою мають вирішальне значення для виконання бойового завдання та збереження життя особового складу. Ефективність дій залежить від чіткого розуміння ситуації, вміння діяти за визначеними правилами, а також від фізичної і психологічної підготовки військовослужбовців.

Завдання на самостійну роботу:

Вивчити порядок підготовки солдата до бою .

Заняття 3: «Способи та прийоми пересування особового складу на полі бою».

Мета заняття:

Ознайомити з способами та прийомами пересування в бою.

Навчальні та виховні цілі:

Виховувати високі командирські якості, кмітливість та ініціативу щодо своєчасного та якісного здійснення заходів та прийняття рішень.

Вступ

Пересування особового складу на полі бою включає в себе різні методи, які дозволяють ефективно переміщувати війська, забезпечуючи їх безпеку та максимальну бойову ефективність.

1. Основні способи пересування:

Ходьба пригинаючись - застосовується для прихованого пересування місцевістю з невисокими укриттями (низькі кущі, висока трава, канава тощо). Потрібно зігнути ноги в колінах, податися корпусом уперед, дивитися перед собою і рухатися нешироким кроком. Усі рухи виконуються вільно, без напруження. Рух угору здійснюється вкороченим кроком з нахилом корпуса вперед. При значній крутизні сходження краще робити зигзаги, тобто рухатися поперемінно то правим, то лівим боком до схилу на трохи зігнутих ногах, упираючись ребрами підшав у виступи гори. На схили можна також сходити прямо, тримаючись руками за гілки, кущі, густу траву тощо; ноги ставити на всю ступню "ялинкою", з розведеними вбік носками. Вниз по схилу можна сходити вільним кроком, ногу ставити на п'яту, корпус відхиляти назад. Із крутого схилу можна спускатися боком, приставними кроками, тримаючись за нерівності схилу. Пересування по грузькому і слизькому ґрунту здійснюється короткими кроками; ноги потрібно переставляти швидко, щоб вони не встигли глибоко загрузнути або зісковзнути з опори. Нogu слід ставити на всю ступню, намагаючись вибирати для опори твердіші ділянки: борозни, виступи, корені

Повільним бігом - долають довгі дистанції. Корпус під час бігу нахилено вперед трохи більше, ніж при ходьбі. Темп бігу - 150-160 кроків за 1 хв., довжина кроку - 70-90 см. Біг у середньому темпі здійснюється вільним маршовим кроком. Корпус у цьому випадку тримають трохи нахиленим уперед. Енергійно відштовхуються тією ногою, що позаду, і, зігнувши її в коліні, виносять стегном уперед-вгору і ставлять на всю ступню. Гомілка при цьому не виноситься дуже вперед, а ступня ставиться на землю далеко від проекції центра ваги тіла. Темп бігу - 165-180 кроків за 1 хв., довжина кроку - 85-90 см.

Швидкісним бігом - перебігають з укриття до бойових і транспортних машин, розбігаються перед подоланням перешкод. Корпус нахилиється вперед значно більше, ніж під час бігу в середньому темпі, а відштовхування ногою і рух рукою ще енергійніші. Збільшення довжини кроку забезпечується за рахунок

відштовхування ногою, що позаду, і швидкого перенесення її стегном уперед. Нога після відштовхування виноситься вперед зігнутою в коліні й м'яко ставиться на передню частину стопи з наступною опорою на всю ступню. Темп бігу - 180-200 кроків за 1 хв., довжина кроку - 120-150 см. Перебігання застосовується для швидкого зближення з противником на відкритій місцевості. Довжина перебігання залежить від рельєфу та інтенсивності вогню противника і в середньому має бути 20-40 кроків. Чим відкритіша місцевість і сильніший вогонь, тим коротшим має бути перебігання. Для перебігання з положення лежачи необхідно спочатку поставити зброю на запобіжник, за попереджувальною командою визначити шлях руху і можливе укриття, потім за виконавчою командою стрімко перебігти у визначене місце. На місці зупинки лягти на землю, відповзти трохи вбік і, досягнувши вказаного командою місця, приготуватися до ведення вогню.

Переповзання - застосовується для непомітного наближення до противника і прихованого подолання ділянок місцевості, що мають незначні укриття, нерівності рельєфу і перебувають під спостереженням або обстрілом противника. Залежно від обстановки, рельєфу місцевості та вогню противника солдат може переповзати: по-пластунському (рисунок 2): лягти на землю, правою рукою взяти зброю за ремінь біля верхньої антабки і покласти її на передпліччя правої руки; підтягти праву (або ліву) ногу і водночас просунути ліву (праву) руку якомога далі, відштовхуючись зігнутою ногою, пересунути вперед, підтягнути другу ногу, висунути другу руку і продовжувати рухатися так само, притискуючи до себе зброю;

З досвіду застосування підрозділів в АТО:

варіант 1 – покласти автомат на передпліччя обох рук при переповзання з опором на лікті рук;

варіант 2 – покласти приклад автомата на передпліччя лівої руки притримуючи автомат правою рукою за цівку) (для шувальки – відповідно навпаки). На полі бою переповзання виконується на ліктях і передпліччях з почерговим відштовхуванням ногами, зброю - напоготів.

При цьому груди і таз не відриваються від землі, військовослужбовець дивиться прямо перед собою, ні на секунду не випускаючи з уваги поле бою та не підіймаючи високо голову. Варіанти переповзання по пластунськи напівкарачки: стати на коліна і, спираючись на передпліччя або кисті рук, підняти зігнуту праву (ліву) ногу до грудей, водночас ліву (праву) руку просунути вперед; просунути тіло вперед до повного випрямлення правої (лівої) ноги, водночас підтягнувши другу зігнуту ногу, і, просуваючи вперед другу руку, продовжувати рух; зброю тримати: при опорі на передпліччя - так само, як і при переповзанні по-пластунському; при опорі на кисті рук - у правій руці (мал.); на боці: лягти

на лівий бік, підтягти вперед ліву ногу і зігнути в коліні, опертися на передпліччя лівої руки, каблуком правої ноги впертися в землю якомога ближче до себе; розгинаючи праву ногу, просунути тіло вперед; не змінюючи положення, продовжувати рух; зброю тримати правою рукою, поклавши її на стегно лівої ноги.

Прийоми і способи пересування на полі бою на різній місцевості (у зріст, пригнувшись, перебіжками, переповзанням).

Виходячи з досвіду АТО доцільно здійснювати послідовне переміщення різними способами:

Спосіб 1: Переміщення в «двійці». Порядок переміщення в двійках методом «одна нога на землі» самоочевидний. Потрібно лише відзначити, що при роботі в «двійці» солдат, який відкриває вогонь, повинен криком, наприклад, «тримаю» або «крию», або іншим способом повідомляти про готовність прикрити вогнем переміщення напарника. Це необхідно робити, оскільки не завжди навіть всередині «двійки» може підтримуватися візуальний контакт, а в гуркоті бою не завжди можливо відрізнити вогонь свого напарника від вогню іншого солдата. Поширена помилка - повідомляти напарникові про те, що готовий його прикривати, відразу ж після того, як закінчив переміщення, а сам ще не встиг зайняти стрілецьку позицію. У наслідку напарник припиняє свій вогонь до того, як другий член «двійки» почне його вести, оскільки потрібен якийсь час, щоб зайняти зручну для ведення вогню позицію. Для боротьби з цією помилкою треба відпрацювати наступний прийом. Солдат спочатку повинен зробити один постріл (чергу) і лише потім повідомити напарникові про свою готовність прикривати його вогнем. Тобто переміщення розбивається на фази: фаза ведення вогню одним солдатом змінюється фазою ведення вогню двома солдатами.

Спосіб 2: Переміщення в «трійці». «Трійка» просто розбивається на дві підгрупи, що складаються з двох і одного солдата, і вони працюють так само, як працюють в «двійці», - одна група біжить - інша прикриває. Тут можлива наступна рекомендація: вперед завжди висувається один солдат, а двоє підтягуються до нього. Це робиться для того, щоб двоє біжать попереду одного не перекривали йому сектор обстрілу. Один двом, відразу обидва сектора обстрілу не перекине, а двоє одному можуть.

Спосіб 3: «Два - один»: Застосовується послідовне пересування: двоє стріляють - один біжить. Деякі фахівці пропонують переміщатися без суворої послідовності - хто після кого схоплюється і змінює позицію, за для того, щоб у противника не було можливості вгадати, хто з членів «трійки» буде переміщатися наступним. Дана пропозиція позитивна, але велика ймовірність виникнення плутанини, і на наш погляд більш прийнятний почерговий спосіб, але зі зміною першого, що переміщається.

Використання у ході пересування простору, який не уражається, місцевих предметів і укриттів для спостереження і ведення вогню.

Відстань, і час на його подолання залежить від нижчезазначених факторів. Насамперед - це наявність укриттів. Навіть на самій рівній місцевості є невеликі нерівності, піднесення і западини, а також воронки, які з'являються під час бою. Ними можливо скористатися при пересуванні.

Найкращий спосіб переміщення - пересування від укриття до укриття. Солдату рекомендується перед переходом в атаку продумати можливий шлях, який йому доведеться подолати при зближенні з противником, при цьому прокласти на полі уявну доріжку, намітивши на ній місця зупинок для перепочинку. Якщо весь шлях так розмітити неможливо, то потрібно заздалегідь планувати шляхи хоча б найближчих декількох перебіжок. 17 Падати краще не за укриття, а поруч з ним і потім заповзати за нього, або перед вчиненням перебіжки відповзати від укриття. Краще робити і те, і інше. Залишати укриття потрібно іншим шляхом, в порівнянні з тим, яким укриття було зайнято. Все це робиться для того, щоб ворог не міг визначити: звідки починає рух піхотинець, а відповідно не міг би заздалегідь навести в цю точку свою зброю. Замість переповзання можна використовувати перекочування, але при перекочування велика ймовірність задерти стовбур або зігнути ногу в коліні і тим самим демаскувати себе. Відповзати за інших рівних умов потрібно вправо від себе, оскільки при стрільбі з автоматичної зброї чергами постріли йдуть вліво - вгору від того, по кому стріляють. Втім, якщо висота рослинного покриву невелика або якусь ділянку місцевості не має укриттів від куль, а укритий тільки від спостереження, або позиція противника вже дуже близька, слід замирати після падіння і особливо уникати рухів головою, які добре помітні. Якщо з якихось причин віддана команда зупинитися, то не слід повністю припиняти рух в тому місці, де застало таке розпорядження, а потрібно зайняти найближче укриття, зручне для можливого ведення вогню і подальшого пересування. Використовувати принцип "від укриття до укриття" потрібно в розумних межах. Не слід його використовувати при несподіваному попаданні під вогонь противника. У такій ситуації і 10 метрів пробігти не вийде. Потрібно відразу падати. Не слід, в пошуках безпеки, користуватися занадто очевидними і легко доступними укриттями. Властивість таких укриттів «притягувати» солдатів свідомо. У таких місцях часто відбувається «скупчення» солдатів. Ворог може добре пристріляти їх або замінювати, і (замість захисту) вони стануть мішенями. Солдати противника насамперед прострілюють найбільш очевидні укриття, які вони називають "гніздами для ворожих снарядів". Противник може спеціально обладнати такі місця, щоб заманити і знищити в них атакуючих.

Наприклад, ворог може викопати цілі лінії траншей з нормальним бруствером з боку атакуючих і вирити бруствером з боку своєї оборонної позиції. Піхота, захопивши таку траншею, методично обстрілюється противником або (при близькому розташуванні іншої траншеї) закидається гранатами: отже у атакуючого запас гранат обмежений, а оборонятися можливо лише завдяки завчасному накопиченню їх у великій кількості. Простіший варіант тієї ж пастки - насипати купки землі і «висаджувати» кущі на певній відстані від своїх позицій. Знищення атакуючих набагато полегшується, так як точно відома відстань до місць, де вони спробують сховатися. Нарешті, при достатньому

зближенні з противником, укриттів від вогню, як правило, не залишається і доводиться використовувати короткі перебіжки в якості засобу, що утрудняє прицілювання противнику.

Висновок:

Кожен з цих методів має свої позитивні і негативні сторони. Перший - найбільш простий і тому надійний спосіб, його можливо використовувати для пересування солдатів, обслуговуючих один вид зброї, скажімо, кулеметник і його підношувач боєприпасів, але при його виконанні виникає момент, коли один прикриває двох. Другий спосіб з точки зору прикриття кращий, так як в будь-який момент часу двоє прикривають пересування одного, але він самий повільний з трьох. Третій спосіб найшвидший, але страждає прикриття.

При діях у групах можна заздалегідь встановити, хто стріляє одиночними пострілами, а хто веде вогонь чергами. Так можна домогтися ведення прицільного вогню хоча б частиною солдатів, при помірній дії на них вогню чергами.

Завдання на самостійну роботу:

Вивчити способи пересування на полі бою .

Додаткова література до опрацювання теми:

«Способи та прийоми пересування особового складу на полі бою». — Київ: Національний університет цивільного захисту України. 2021 рік

«Підготовка солдата до різних видів бою». — Київ: Національний університет цивільного захисту України. 2021 рік

полковник Душкін О.І. «Тактика переміщення малих груп». — Одеса: Одеський національний університет, 2019 рік

Тема 5: Подолання інженерних загороджень. Смуга перешкод.

Заняття 1: «Подолання перешкод. ознайомлення з елементами смуги перешкод».

Мета заняття:

Навчити ефективно долати різні перешкоди, які можуть виникнути як при виконанні завдання, так і в повсякденному житті.

Навчальні та виховні цілі:

Виховувати високі командирські якості, кмітливість та ініціативу щодо своєчасного та якісного здійснення заходів та прийняття рішень.

Вступ

Досвід бойових дій показав, що військовослужбовці різних видів та родів військ Збройних Сил України виконують завдання безпосередньо по близу противника, а службово-бойову діяльність проводять в умовах високого фізичного і психоемоційного напруження, що істотно впливає на якість виконання бойових завдань. Подолання смуги перешкод є невід'ємною складовою підготовки військовослужбовців, правоохоронців, рятувальників і працівників ряду інших структур сектору безпеки та оборони України. У ході подолання смуги перешкод особи розвиваються двома шляхами – психологічним і фізичним: перший передбачає подолання своїх страхів і контроль над ними, другий – розвиток фізичних якостей для подолання різного типу перешкод на шляху.

Ознайомлення з елементами смуги перешкод

Подолання перешкод – складна координація фізичних дій і подолання психологічних бар'єрів (стресостійкості), спрямована на вирішення проблем (загроз) та прийняття оптимального рішення. Подолання перешкод є одним із базових елементів у фізичній підготовці військовослужбовців в усіх арміях світу. Смуга подолання перешкод – ділянка місцевості, на якій послідовно розташовані та об'єднані між собою в єдиний комплекс навчальні споруди і перешкоди для подолання військовослужбовцями у повному бойовому спорядженні. Мета подолання перешкод та метання гранат полягає в забезпеченні фізичної готовності у військовослужбовців до виконання завдань за призначенням, розвитку здатності до швидких та спритних дій на полі бою. Поставленої мети досягають виконанням вправ, тренуваннями та застосуванням прийомів у різних формах фізичної підготовки.

Подолання перешкод. Усі прийоми подолання перешкод можна розділити на чотири групи: стрибки; перелізання; пересування по вузькій опорі; спеціальні прийоми і дії. Стрибки — основний спосіб подолання невеликих перешкод. їх виконують стрімко (з ходу) без зниження швидкості і без затримки біля перешкод. Розрізняють такі види стрибків: а) безопорні стрибки (виконують без опори на перешкоду); б) опорні стрибки (виконують з опорою на перешкоду); в) стрибки в глибину. Перелізання - застосовують, долаючи високі перешкоди, зруйновані споруди, завали. Залежно від висоти перешкод перелізання можна виконувати самостійно або за допомогою.

Смуга перешкод єдина смуга подолання перешкод призначена для тренувань військовослужбовців з метою підвищення їх бойової і фізичної підготовленості, набуття навички подолання типових перешкод, характерних для поля бою. Тренування подолання смуги перешкод сприяє розвитку витривалості, спритності, швидкості реакції тощо. Ця смуга існує практично в усіх арміях країн світу, багатьох силових структурах та службах і дає змогу інтенсифікувати силову підготовку. Єдина смуга перешкод для всіх військовослужбовців : 1 – лінія початку смуги; 2 – ділянка швидкісного бігу; 3 – рів; 4 – лабіринт; 5 – паркан; 5 а – підставка для подолання паркану(для жінок-військовослужбовців); 6 – зруйнований міст; 6а–зруйнований міст(для жінок-військовослужбовців); 7–зруйнована драбина; 8 –стінка; 9 – колодязь і хід сполучення; 9 а – підставка у колодязь і хід сполучення (для жінок-військовослужбовців); 10 – траншея; 10 а – підставка у траншею (для жінок-військовослужбовців); 11– бігова доріжка. Вправа № 33. Загальна контрольна вправа на смузі перешкод . Виконується без зброї. Дистанція – 400 м. Форма одягу № 4. Вихідне положення – стоячи в траншеї: метнути гранату масою 600 г із траншеї на 20 м, по цегляній стінці (проломах) або по площі (2,6м x 1м) перед стінкою (зараховується пряме попадання); при не попаданні в ціль першою гранатою продовжувати метання (не більше 3-х гранат) до поразки цілі; за не попадання гранати до результату на фініші додається 5 с. Вискочити із траншеї і пробігти 100 м по доріжці у напрямку до лінії початку смуги; оббігти прапорець і перестрибувати рів шириною 2,5 м; пробігти проходами лабіринту; подолати паркан; залізти по вертикальній драбині на другий (зігнутий) відрізок зруйнованого моста; пробігти по балках, перестрибнути через розрив і зіскочити на землю із положення “стоячи” з кінця останнього відрізка балки; подолати три щаблі зруйнованої драбини і обов’язково торкнутись двома ногами землі між щаблями, пробігти під четвертим щаблем; пролізти у пролом стінки; зіскочити в траншею; пройти по ходу сполучення; вискочити із колодязя; стрибком подолати цегляну стінку; вибігти по похилій драбині на четвертий щабель і збігти по щаблях зруйнованої драбини; залізти по вертикальній драбині на балку зруйнованого моста; пробігти по балці, перестрибнути через розриви і збігти по нахиленій дошці; перестрибувати рів шириною 2 м, пробігти 20 м, оббігти прапорець і пробігти в зворотному напрямку 100 м по доріжці.

Висновок

Подолання смуги перешкод є символічним і практичним випробуванням, що вимагає фізичної витривалості, ментальної стійкості, здатності до швидкого ухвалення рішень і командної роботи. Це метафора для багатьох аспектів життя, включно з подоланням труднощів, досягненням цілей і подоланням страхів.

Завдання на самостійну роботу:

Вивчити порядок подолання смуги перешкод.

Заняття 2: «Організація та здійснення додання мінно-вибухових загороджень».

Мета заняття: Ознайомити учасників із принципами організації та методами долаття мінно-вибухових загороджень.

Навчальні та виховні цілі:

Надати знання щодо типів мінних полів, засобів їх виявлення та знешкодження. Сформувати стійкість до стресових ситуацій і підвищити рівень командної взаємодії.

Розвинути усвідомлення важливості дотримання правил безпеки для збереження життя.

Вступ

Мінно-вибухові загородження є однією з найнебезпечніших перешкод, що використовуються в сучасних умовах ведення бойових дій. Їх застосування спрямоване на уповільнення руху військ, створення загрози життю та обмеження маневреності противника.

Організація та здійснення долаття мінно-вибухових загороджень

Мінно-вибухові загородження, що встановлені дистанційними системами мінування, частини і підрозділи долають відповідно з рішенням командира, як правило, самостійно. У всіх випадках не можна допускати тривалого перебування військ в замінованих районах і на шляхах висування. Для долаття загороджень в кожному батальйоні (дивізіоні) створюють групу розмінування, а в кожній роті (батарей) призначають відділення (розрахунок) розмінування. До складу групи розмінування виділяють одне-два відділення, які мають бути навчені прийомам розмінування і оснащені засобами пошуку мін та їхнього знищення. Кожне відділення повинно мати: дві-три «кішки» з мотузками; п'ять-сім захватних ложок; один-два сачка для збору протипіхотних мін; дві катушки з чорно-білою стрічкою; вісім-десять прапорців для позначення. Особовий склад має бути оснащеним індивідуальними засобами і необхідним приладдям. При виході підрозділу (частини) із замінованого району танками, оснащеними мінними трапами КМТ-7, або вручну проробляють магістральні проходи (по одному на батальйон). На кожному механізовану (танкову) роту влаштовують прохід, що забезпечує вихід роти на магістральний прохід або із замінованого району. Екіпажі танків, БМП можуть проробляти індивідуальні проходи кожний для своєї машини (або групи машин). При самостійному подоланні мінних полів танками та бойовими машинами, оснащеними індивідуальними засобами тралення, підрозділи діють наступним чином. Подолання мінного поля танками, обладнаними мінними трапами 1 – танк з тралом КМТ-7. 2 – танки з трапами КМТ-8 Один танк, оснащений мінним тралом КМТ-7 просувається попереду танків, оснащених трапами КМТ-8 на дистанції 50-100 метрів; трали КМТ-8 знаходяться в похідному положенні. Під час вибуху міни під тралом КМТ-7 командир танку дає по радіо сигнал "Міни" та відстрілює піросигнал. Почувши сигнал, та, орієнтуючись по світлу піротехнічного сигналу, що горить, механіки-водії танків переводять трали КМТ-8 в робоче положення та продовжують рух по курсу. Після подолання мінного поля екіпаж танка з тралом КМТ-7 знову вистрілює піросигнал, позначаючи рубіж, на якому трали КМТ-8 переводяться в похідне положення. Подолання інженерних загороджень може здійснюватися по проходах. Кількість

проходів, спосіб і час їхнього пророблення визначає загальновійськовий командир. Проходи у своїх загородженнях проробляють, як правило, завчасно до початку наступу, а в загородженнях противника - у ході наступу. Проходи, пророблені до початку наступу, прикривають вогнем і готують до швидкого закриття.

У протитанкових мінних полях можуть бути встановлені протипіхотні осколочні міни з розтяжками. Для їхнього тралення призначають двох чоловік з кішками. Тільки після тралення протипіхотних мін у смузі наміченого проходу на глибину 15-20 м розрахунки розпочинають пошук протитанкових мін. Операції повторюють до закінчення пророблення проходу на всю глибину мінного поля. Виявлені міни або витягають і видаляють за межі проходу, або позначають з метою наступного їх стягування кішками або знищення на місці накладними зарядами. Проходи в мінних полях перед переднім краєм позначають односторонніми знаками, що мають бути добре видимими з боку наших військ і непомітними з боку противника. Проходи позначають покажчиками з такими ж номерами, що й шляхи, які підходять до них. На кожні три-шість проходів призначається комендант. Комендант завчасно: - встановлює зв'язок з командирами частин і підрозділів, на потребу яких пророблені проходи, - виставляє комендантські пости, - ставить завдання старшим постів, - організовує і контролює їхні дії, розподіляє засоби для поширення проходів, їхнього позначення і закриття. На кожний прохід призначають комендантський пост у складі 2-3 осіб. Старший посту організує регулювання руху військ по проході, виставляючи регулювальників на початку й наприкінці проходу, зустрічає підрозділи, що підходять до проходу і забезпечує їхній пропуск. Комендантські пости забезпечуються сигнальними засобами для регулювання руху. Організація комендантської служби на проходах звичайно покладається на підрозділи інженерних військ.

Висновок

Організація та здійснення подолання мінно-вибухових загороджень є складним і критично важливим процесом у сучасних бойових діях. Успішне подолання таких перешкод вимагає ретельного планування, координації дій між підрозділами, застосування сучасних технічних засобів та високої професійної підготовки військових.

Завдання на самостійну роботу:

Вивчити організацію подолання мінних загороджень.

Додаткова література до опрацювання теми:

1. Основи інженерного забезпечення бойових дій механізованих (танкових) підрозділів. Навчальний посібник. Мін-во оборони України; – Х., ФВП НТУ “ХПІ”, 2010. – 160 с.
2. Довідник з військово-інженерної підготовки для студентів. Мін-во оборони України; – Х.: ФВП НТУ “ХПІ”, 2008. – 62 с.
3. Організація та методика проведення навчальних занять з фізичного виховання та методики фізичної підготовки (Подолання перешкод,

прискорене пересування, рукопашний бій) [Текст]: навчальний посібник / А.В. Турчинов, О.В. Пилипець, Ю.К. Белошенко, Р.І. Любич – Х.: НАНГУ, 2018 – 127 с.

2. Основи методики фізичної підготовки підрозділів внутрішніх військ МВС України [Текст]: навч. Посібник / А.М. Чух, О.А. Гаркавий під 2е. 2ед.. І.Г. Радванського. – Х. : ВІ ВВ МВСУ, 2004. – 56 с.